

noget Hensyn til, hvorledes de Bedkommende selv dømme om, hvad der er til deres Bedste eller ikke. I andre Forhold, naar vi have set andre Samfundsklasser tale om, at de vilde have denne eller hin Lov, fordi den var gavnlig for de Bedkommende, have vi da sagt: vi kunne dog ikke gaa med til den, fordi Enkelte paastaar, at den ikke bliver til Gavn for de Bedkommende? Overhovedet mine Herrer, kommer det her i Livet ikke an paa, om vi have det godt, men om vi tro, at vi have det godt, og der er mangen En i Livet, om hvem vi Andre tro, at han har det det godt og er lykkelig, men som maaske slet ikke tror paa det selv, og saa er han ikke lykkelig. Derfor mener jeg, at naar det er gjennemgaaende i det Hele, som jeg tør sige, at det er, og navnlig, hvad jeg vil lægge særlig Vægt paa, gjennemgaaende blandt Haandværkerne i Kjøbstæderne, at selv dette Ubehagelige vilde de tage imod med Glæde som Noget, der vil gavne dem; hvorfor skulde da vi, hvis Overbevisning dog ikke kan være saa rodfæstet som deres, gribe til og sige: Nei, det fortaar I ikke, vi kjende meget bedre, hvad der er til Eders Bedste, I have meget bedre af det, vi ville føre igjennem? Hvorfor gjøre dette her, naar vi ikke ville gjøre det ved andre Leiligheder? — Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), hvis Forslag jeg har sagt, at jeg ikke vilde sige et Ord om, og det vil jeg heller ikke, kom med forskjellige velvillige Udtalelser overfor mig, som jeg maa sige et Par Ord om. Han talte om „denne ulykkelige Kommission“. Seg vil sige det ærede Medlem, at denne Kommission slet ikke var ulykkelig, den var virkelig meget lykkelig. Der er sjældent blevet nedsat en Kommission, der har fundet sig saa lykkelig som denne. Men den ærede Laler synes ikke at have lagt Mærke til, at den har behandlet mange andre Sager end end dem, han her omtalte. Kommissionen behandlede Skolesagen for Kjøbstæderne, Fattiglovgivningen for Kjøbstæderne, Landdistrikters Indlemmelse i Kjøbstæder, Kjøbstæders Dphør som Kjøbstæder, og flere andre saadanne Spørgsmaal, som virkelig hvert for sig have stor Betydning. Det ærede Medlem maa derfor ikke saaledes komme og tale om „den ulykkelige Kommission“. Men der til kommer, at hvor forskjellig end Kommissionens Sammensætning var med Hensyn til Stilling, med Hensyn til aandelig Udvikling og i det Hele taget, saa var der dog større Enighed i denne Kommission, end der er i de allerfleste andre; og hvorfor? Fordi de Mænd, som særlig vare komne ind fortrinsvis som Repræsentanter for disse Kjøbstæder, viste en Forstand, et Maadehold og en Moderation, som overraskede os Andre og glædede os i samme Maal; som det overraskede os. Det kan derfor ikke gaa an at tale saaledes om denne Kommission. Det ærede Medlem talte om, at Kommissionen var dannet, og at han havde be-

vilget Penge til den ifølge den Betragtning (Winther: Nei, jeg bevilgede ingen Penge). Maa, jeg beder om Forbælgelse, at vi Andre havde bevilget Pengene af dette Hensyn. Nu er det underligt, at det ærede Medlem vil give sig til at dømme om, hvilke Grunde vi have havt til at bevilge Pengene, naar han stemte imod, men dette skal jeg lade ham selv om; men Sagen er den, at det ikke var Hensigten med Kommissionen. Kjøbstædernes Forordninger vare ingenlunde, som det har behaget ham at sige, taagede. De havde sendt Repræsentanter, valgte af egen Måde, til det store Møde i Odense, hvor der forhandlede i 3 à 4 Dage, og hvor de store Klager, som flere Medlemmer vare komne med til Odense, efterhaanden under en fornuftig Udvikling af Forhandlingerne mellem dem selv indbyrdes vandt ind til at blive moderate og billige Forlangender. Repræsentanterne afstente over forskjellige Indstillingspunkter, lode disse moderate Indstillinger trykke, sendte dem til Indenrigsministeren og sluttede med at sige, at det var dette, de ønskede, og at nu bade de Indenrigsministeren om at nedsætte en Kommission for nærmere at tage deres billige Onsker under Overveelse. Det var en saa vel betænkt Beslutning, som det kunde tænkes at være. Og naar nu disse Forslag ere sag moderate, som de ere, saa at man kan tage dem uden i nogen Maade at gjøre sig skyldig i Noget som helst, der kan kaldes Reaktion; og de oven i Kjøbet bestaaes først af Ministeren, og saa af Landsstinget, og naar man saa, efter at de have gjennemgaaet alle disse Processer, kommer til Folkethinget med den Lovning, der foreligger, saa vil man her komme og sige: Nei, denne Lovning skulle Kjøbstæderne ikke have! Dette kan jeg ikke forstaa. Det skulde gjøre mig ondt, hvis det skulde vise sig, at Folkethinget vil gjøre Skridt, som kunde bevirke, at denne Lovning af, hvad der er kommet frem, bliver negtet Kjøbstæderne. Det ærede Medlem talte om, at der var et lille Anstrøg af Korporationsaand — tror jeg, at det var — hos mig. Sa, hvem har ikke det? Den ærede Laler vilde ikke besylde mig for, at det var paa Grund af min Alder, og det gjorde han mig en Ret i ikke at gjøre, thi for 36 Aar siden var jeg Ordfører for en Deputation hos Frederik den Sjette om denne samme Sag, og naar jeg har været Medlem af en Deputation og har været Ordfører for den overfor Frederik den Sjette i 1836, saa tør jeg spørge, om han kan sige, at det, at jeg staaar paa samme Punkt her, er paa Grund af min Alder. Nei, er der nogen Sag, som jeg mit Liv igjennem har holdt fast, saa er det denne, naturligvis under Hensyn til vore forandrede Forhold og Omstændigheder, thi ingen Mand kan i sit Liv saaledes altid holde fast akkurat ved det Samme; men han maa, idet han holder sig sit Maal for Die, lempe sig efter Forholdene og Omstændighederne, og dette har jeg